

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna

Luonnos kaupunginhallitukselle

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Mänttä-Vilppulan kaupungin lausunto Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätöksestä 16.6.2025 (54 §) tehdyn kunnallisvalituksen johdosta.

Valittaja: Jarno Raunio.

Dnro 1833/03.04.04.04.10/2025

ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Kaupunginjohtaja Anne Heusala
Seppälän puistotie 15
35800 Mänttä
Puhelin 040 1851 275
Sähköposti muotoa kaupunki@manttavilppula.fi

LAUSUNTO

Kunnallisvalitus koskee kaupunginhallituksen puheenjohtajaksi Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.6.2025 § 54 valitun Marika Ala-Herttulan kelpoisuutta luottamustehtäviin (kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa).

1. *valitusperuste*

"Hallinto-oikeutta pyydetään tutkimaan kaupunginhallituksen puheenjohtajaksi valitun Marika Ala-Herttulan kelpoisuus luottamustehtäviin (kaupunginhallitus ja -valtuusto). ... Marika Ala-Herttuala on valittu Mänttä-Vilppulan kaupungin sivistys- ja kulttuurilautakunnan kokouksessa 16.4.2025 Mänttä-Vilppulan kaupungin Miinanhelmen päiväkodin johtajan virkaan alkaen 6.5.2025 toistaiseksi."

Vaalikelpoisuus valtuustoon

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimeen säädetään seuraavasti: Kuntalain 71 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö:

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on;
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 72 §:n mukaan vaalikelpoinen valtuustoon ei ole:

1. valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä;
2. kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;
3. kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön;
4. kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Vaalilain 714/1998 35 §:n mukaan ehdokashakemukset käsittelevän viranomaisen on tutkittava, onko ehdokashakemukset ja ilmoitukset vaaliliitosta ja yhteislistasta jätetty sille laissa säädetyssä määräajassa ja onko asiakirjat laadittu laissa tai sen nojalla säädetyin tai määrätyin muodoin sekä ovatko ehdokkaat vaalikelpoisia ja onko heidän ehdokkuudelleen muutoin laissa säädettyä estettä.

Vaalilain 36 §:n mukaan ehdokashakemukset niihin liitettyine asiakirjoinaan tarkastetaan 34. päivänä ennen vaalipäivää pidettävässä kokouksessa. Kuntavaaleissa viranomaisena toimii keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakunta totesi em. säännösten perusteella 10.3.2025 pitämässään kokouksessaan, että ehdokashakemukset oli jätetty määräajassa ja kaikki ehdokkaat ovat vaalikelpoisia eikä puolueiden ilmoituksissa ole huomautettavaa. Keskusvaalilautakunta teki ratkaisunsa tarkistettuaan, että ehdokkaiden kotikunta viimeistään 12.3.2025 oli Mänttä-Vilppula, ehdokkailla oli äänioikeus eikä heitä oltu julistettu vajaavaltaisiksi. Sen lisäksi keskusvaalilautakunta selvitti mahdollisten valtion virkamiesten toimialan, Mänttä-Vilppulan kaupungin palveluksessa olevien ehdokkaiden aseman kaupunginhallituksessa ja lautakunnassa sekä mahdollisen tehtävän vastuullisuuden suhteessa johtavaan tehtävään. Myös yhteisö, säätiön ja kuntayhtymän palveluksessa olevien henkilöiden johtavan tai vastuullisen tehtävän rinnastus vertailtiin kaupungin henkilöstön vastaaviin tehtäviin.

Keskusvaalilautakunta vahvisti kuntavaalin tuloksen 16.4.2025 ja vahvisti myös Ala-Herttulan valinnan valtuustoon. Ala-Herttulan äänimäärä kuntavaaleissa oli kaupungin suurin ollen 690 ääntä, ollen 334 ääntä enemmän kuin toiseksi eniten ääniä saaneen äänimäärä.

Kunnan asukkaiden edustajia ovat ensisijassa heidän vaaleissa valitsemansa valtuutetut ja siksi lähtökohtana on, että kuntalaisilla on

mahdollisimman laaja oikeus osallistua kunnan asioiden hoitoon ja että heidän on voitava valita edustajikseen valtuustoon mieleisensä henkilö. Vaalikelpoisuuden rajoitukset ovat poikkeus kuntalaisten oikeudesta osallistua kunnan hallintoon ja säännökset tulkitaankin tältä osin suppeasti, jotta asukkaiden oikeus saada valtuustoon haluamansa henkilöt toteutuisi. Vaalikelpoisuussäännösten tarkoituksena on estää valitsemasta toimielimen jäseneksi henkilöä, jonka asema kunnan organisaatiossa tai jonka muut tehtävät ovat sellaisia, että luottamus hänen kykyynsä käsitellä asioita puolueettomasti vaarantuu (HaVM 18/1994, s. 9).

Vaalikelpoisuus kaupunginhallitukseen

Kuntalain 73 §:n mukaan vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuuston, ei kuitenkaan:

1. välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
2. henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
3. kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
4. henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolla kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kuntayhtymän määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Edellä 1 mom. 4. kohtaa ei sovelleta kunnan määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseniin.

Vaalikelpoisuuteen kunnanhallitukseen vaikuttavat lisäksi edellä kerrotut vaalikelpoisuusrajoitukset valtuustoon eli henkilö joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kunnanhallitukseen.

Kunnanhallituksen vaalikelpoisuutta koskevat rajoitukset koskevat suoraan kaupunginhallituksen alaisen henkilöstön lisäksi lautakuntien esittelijöitä ja asioiden valmistelijoita. Sen lisäksi rajoitukset koskevat kunnan henkilöstön edunvalvonnasta vastaavia henkilöitä eli esim. ammattijärjestöjen paikallisosastojen hallitusten puheenjohtajat ja luottamusvaltuutetut (ent. luottamusmiehet).

Hallituksen esityksessä nykyiseksi kuntalaiksi (HE 268/2014, s. 104) todetaan että vaalikelpoisuussäännöksillä turvataan kunnallishallinnon uskottavuus ja toimivuus siten, ettei luottamushenkilöllä ole liian voimakaita muita intressejä valvottavanaan.

Päiväkodin johtajan tehtävät ja toimivalta Mänttä-Vilppulassa

Mänttä-Vilppulan hallintosäännön mukaan henkilöstöorganisaation hierarkiatasot muodostuvat seuraavasti:

Kaupunginjohtaja
Palvelualuejohtaja
Vastuualueen päällikkö
Toimintayksikön esihenkilö
Viranhaltija/työntekijä

Mänttä-Vilppulan kaupungin hallintosäännön (voimaan 1.2.2025 s. 65) mukaan Sivistys- ja kulttuuripalveluiden organisaatio jakautuu kahteen osaan: Sivistyspalveluihin, joita johtaa sivistysjohtaja ja kultturi- ja vapaa-aikapalveluihin, joita johtaa kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö. Sivistyspalvelut jakaantuvat varhaiskasvatukseen, josta vastaa sivistysjohtaja (toimii vastuualueen päällikkönä), perusopetukseen, josta vastaa sivistysjohtaja, lukiokoulutukseen, josta vastaa lukion rehtori ja vapaan sivistystyön palveluihin, joista vastaa Autere-opiston rehtori.

Sivistysjohtaja on sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelualuejohtaja. Hän on myös varhaiskasvatuksen vastuualueen päällikkö.

Päiväkotien johtajat toimivat hallintosäännön mukaisella hierarkiatasolla "toimintayksikön esihenkilö". Päiväkotien johtajat eivät toimi lautakunnan esittelijöinä eikä heillä ole valmistelutehtäviä lautakunnalle.

Hallintosäännössä ei ole määrätty erillistä päätösvaltaa päiväkotien johtajille ja he toimivat pelkästään toistensa sijaisina. Päiväkodin johtajat ovat tasavertaisessa asemassa organisaatiossa eikä kummallakaan ole esihenkilöasemaa toistensa suhteen. Sivistysjohtajaa sijaistaa kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö (Hallintosääntö § 17).

Päiväkodin johtajien hallintosäännön mukainen päätösvalta perustuu toimintayksiköiden esihenkilöiden toimivaltaan (hallintosääntö § 19) ja rajattuun toimivaltaan hallintosäännön 8. luvussa (Toimivalta henkilöstöasioissa) eli § 43 ottaa alustensa viranhaltijoiden ja työntekijöiden sijaiset; § 53 terveydentilaa koskevien tietojen pyytäminen alaiseltaan ja viranhaltijan määrääminen terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin.

Delegointipäätöksen mukaan Ala-Herttuala huolehtii yksityisen perhepäivähoidon valvonnasta (2 kpl).

Päätökset varhaiskasvatuspaikkojen myöntämisestä ja perittävistä maksuista tekee sivistysjohtaja. Sivistysjohtaja hyväksyy

varaiskasvatuksen laskut päiväkotien johtajat tekemän laskujen asiataarkastuksen pohjalta.

Hankintaohjeen (hyväksytty valtuustossa 16.12.2019) mukaan toimintayksikön esihenkilöllä ei ole itsenäistä hankintavaltaa vaan hankinnoista vastaa vastuualueen päällikkö tai palvelualueen johtaja.

Päiväkodin johtajat kuuluvat sivistysjohtajan johtamaan varhaiskasvatuksen johtoryhmään, johon heidän lisäksi kuuluu varhaiskasvatuksen toimistosihteeri (60 % työaika).

Varhaiskasvatus toteutetaan neljässä yksikössä: Miinanhelmen päiväkodissa, Vilppulankosken päiväkodissa, Kolhon päiväkodissa ja Pohjaslahden ryhmäperhepäivähoitoyksikössä. Näistä Miinanhelmen päiväkoti on suurin yksikkö. Miinanhelmen päiväkoti on ainut yksikkö, jossa on mahdollisuus vuorohoitoon. Päiväkodin johtajia on kaupungissa kaksi, joista toinen vastaa Miinanhelmen päiväkodista (Ala-Herttuala) ja toinen Vilppulankosken päiväkodista, Kolhon päiväkodista, Pohjaslahden ryhmäperhepäivähoidon yksiköstä sekä perhepäivähoidosta (Nieminen).

Ala-Herttualan johtamassa Miinanhelmen päiväkodissa on 1.8.2025 alkavalla toimintakaudella 127 lasta ja 26 työntekijää. Niemisen johtamissa yksiköissä on yhteensä 84 lasta ja 22 työntekijää (poislukien perhepäivähoito).

Kaupungin työntekijämäärä oli 31.5.2025 348 henkilöä. Kesäkaudella määrä on suurempi johtuen kausityöntekijöistä. Ala-Herttualan johtaman yksikön henkilöstömäärä on 7,5 % koko kaupungin henkilöstömäärästä ja 54 % varhaiskasvatuksen henkilöstöstä.

Kaupungin talousarvion ulkoinen menoarvio vuodelle 2025 on 23 150 615 euroa, josta sivistyspalveluiden osuus on 12 803 240 euroa. Tästä Miinanhelmen menojen osuus on 1 591 650 euroa. Miinanhelmen päiväkodin osuus kaupungin talousarviosta on siis 6,8 % ja sivistyspalveluiden menoista osuus on 12,4%.

Ala-Herttualan päiväkodin johtaja-aseman merkitys vaalikelpoisuuteen valtuustoon ja kaupunginhallitukseen

Arvioitaessa Marika Ala-Herttualan vaalikelpoisuutta valtuustoon ja mahdollista vaalikelpoisuuden menettämistä tulisi lähinnä selvittääväksi se, onko hän kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä (L 410/2015 § 72 1 mom. 2 kohta: Vaalikelpoinen valtuustoon ei ole kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä.).

Säännöksellä rajoitetaan keskeisten vastuullisessa asemassa olevien henkilöiden valitsemista valtuustoon. Kuntalaissa sekä

kunnanhallituksen että lautakuntien tehtävien kokonaisuudesta käytetään nimitystä "tehtäväalue". Toimielimen tehtäväalue muodostuu sille säädetyistä ja kunnan hallintosäännössä määrätyistä tehtävistä. Yksittäisen lautakunnan tehtäväalueeseen voi organisaatoratkaisusta riippuen kuulua useampia tehtäväkokonaisuuksia. Esimerkiksi sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen voivat kuulua varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, nuorisotoimi, liikuntatoimi ja kulttuuritoimi. Kuntalain vaalikelpoisuussäännöksissä ei tehdä eroa kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden välillä, vaan rajoitukset koskevat "kunnan palveluksessa olevia henkilöitä". Käytännössä rajoitukset koskevat useimmiten viranhaltijoita.

Säännöksessä tarkoitettu johtava tehtävä on selkeästi kunnanhallituksen ja lautakunnan tehtäväalueen "ykkösjohtajalla". Näitä ovat ainakin keskushallinnon johtavat ja hallinnonalan johdossa toimivat viranhaltijat: kaupunginjohtaja, toimialajohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, sivistysjohtaja ja kaupunkikehitysjohtaja. Johtavassa tehtävässä voidaan katsoa toimivan myös henkilön, joka vastaa kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueella jostakin tehtäväkokonaisuudesta eli "vastuualueesta" suoraan asianomaiselle toimielimelle ilman, että hän on toisen viranhaltijan alainen.

Vaalikelpoisuuden rajoitukset voivat koskea myös alempaa johtoa eli eri vastuualueiden päälliköitä. Hallinnon rakenteet ja tehtäväalueiden määräytyminen ovat kuntakohtaisia. Vaalikelpoisuus ratkaistaan henkilön tosiasiallisten tehtävien ja aseman, ei siis nimikkeen, perusteella. Asiassa on siis suoritettava pitkälle ulottuvaa harkintaa.

Säännös rajoittaa myös niiden henkilöiden vaalikelpoisuutta, jotka eivät toimi johtavassa tehtävässä, mutta hoitavat siihen rinnastettavaa vastuullista tehtävää. Tällöin vaalikelpoisuuden rajoitus voi koskea itsenäisessä asiantuntijatehtävässä toimivaa viranhaltijaa tai tietyistä tehtäväkokonaisuudesta jonkun muun viranhaltijan alaisena vastaavaa viranhaltijaa.

Vaalikelpoisuutta ei ratkaise nimike, vaan asema organisaatiossa. Kunnanhallituksen tehtäväalueella esimerkiksi elinkeinoasiamies, viestintäpäällikkö tai -sihteeri, talousarviopäällikkö, rahoituspäällikkö, suunnittelupäällikkö, kunnan- ja kaupunginlakimies, kunnan- ja kaupunginkamreeri, henkilöstöpäällikkö tai -sihteeri eivät yleensä ole vaalikelpoisia valtuustoon. Jos lautakunnan tehtäväalueeseen kuuluu vain esimerkiksi ympäristönsuojelu, vaalikelpoisuuden rajoitus voi koskea vain yhtä henkilöä, esimerkiksi ympäristönsuojelusihteeriä. Jos taloudellinen tai muu merkitys on vähäinen, tehtäväkokonaisuudesta vastaava henkilö ei ole rinnastettavissa johtavaan viranhaltijaan ja hän on näin ollen vaalikelpoinen valtuustoon. Kunnan tehtävien hoidon organisoinnilla voi siten olla olennaista merkitystä arvioitaessa viranhaltijan vaalikelpoisuutta valtuustoon. Esimerkiksi opetustoimessa sivistysjohtaja tai vastaava ei ole vaalikelpoinen valtuustoon. Yksittäisen koulun johtajan tai rehtorin tehtävä- ja vastuualue on yleensä sellainen, että häntä ei voida rinnastaa lautakunnan tehtäväalueen johtavaan viranhaltijaan. Hän on yleensä vaalikelpoinen valtuustoon. Jos koulun

johtaja tai rehtori johtaa kunnan ainoaa tai yhtä aikaa useaa koulua, hänen asemansa voi olla jo sellainen, että hän ei ole vaalikelpoinen valtuustoon.

Turun hallinto-oikeuden 1.7.2025 Dnro 729/2025 ratkaisun mukaan Kokemäen yhtenäiskoulun rehtori oli vaalikelvoton toimimaan kaupunginvaltuutettuna Kokemäellä. Turun hallinto-oikeuden tekemän kokonaisarvion perusteena oli rinnasteisuus johtavaan tehtävään. Kokemäen kaupungin hallintosäännön mukaisesti yhtenäiskoulun rehtori johtaa sivistysosaston perusopetuksen tulosaluetta ja on kaupungin ainoa perusopetuksen virkarehtori, jonka alaisuudessa toimivaan kouluun on koottu suurin osa kaupungin perusopetuksesta. Perusopetuksen tulosalueen päällikkönä hänen tehtäviinsä kuuluu hallintosäännön mukaan lisäksi johtaa ja kehittää koko perusopetuksen tulosalueen toimintaa ja muun muassa huolehtia tulosalueen talousarvion valmistelusta. Yhtenäiskoulun rehtorin johtaman perusopetuksen tulosalueen menot ovat noin 30 % kaupungin budjetista ja hänen alaisuudessaan toimii noin 30 % kaupungin henkilöstöstä. Tästä seurasi, että yhtenäiskoulun rehtori on kokonaisarvioinnissa katsottu asemaltaan ja tehtäviltään hänen vaalikelpoisuutensa puolesta puhuvista seikoista huolimatta sellaiseksi viranhaltijaksi, joka toimii sivistyslautakunnan tehtäväalueen johtavaan tehtävään rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä. Ala-Herttualan tehtävä, vastuut ja oikeudet Mänttä-Vilppulan kaupungin päiväkodin johtajana eivät ole verrattavissa Kokemäen yhtenäiskoulun rehtorin tehtävän vastuisiin ja asemaan.

Tarkasteltaessa Marika Ala-Herttualan vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen tulee arvioitavaksi se, onko hän

1. välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö; tai / ja
2. kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta. (L 410/2025 §73.1)

Välittömästi kunnanhallituksen alaisena työskentelevä henkilö ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Rajoitus koskee kaikkia organisatorisesti kunnanhallituksen alaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä heidän asemastaan ja tehtävistään riippumatta. Ala-Herttuala ei työskentele välittömästi kaupunginhallituksen alaisena vaan kuuluu sivistyslautakunnan organisaatioon.

Esittelijä vastaa asian valmistelusta, mutta ei aina itse varsinaisesti valmistelee asiaa lautakunnan esityslistalle. Esittelijä voidaan määrätä hallintosäännössä tai jättää asia hallintosäännön määräyksen nojalla toimielimen päätettäväksi (90.1 §). Esittelijän ohella rajoitus koskee henkilöä, jolla on vastuuta lautakunnan tai valiokunnan käsittelyn kautta kunnanhallitukseen tulevien asioiden varsinaisesta valmistelusta. Asioiden on kuuluttava kunnanhallituksen toimivaltaan lain tai hallintosäännön nojalla. Säännöksen soveltaminen edellyttää, että henkilön varsinaisiin tehtäviin kuuluu asioiden esittely tai vastuu niiden valmistelusta. Jos henkilö on esimerkiksi varsinaisen esittelijän sijainen tämän ollessa estynyt tai esteellinen, hän on vaalikelpoinen

kunnanhallitukseen. Kunnanhallituksen mahdollisuus käyttää kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta yksittäisessä asiassa ei vaikuta lautakunnan ja valiokunnan asioiden valmistelijan vaalikelpoisuuteen.

Ala-Herttuala on varhaiskasvatuksen johtoryhmän jäsen ja siinä roolissa osaltaan osallistuu talousarvion suunnitteluun esim. arvioimalla yksikkönsä tulevia henkilöstöresurssitarpeita. Sivistysjohtaja laatii talousarvioehdotuksen sivistyslautakunnalle ja lautakunnan kautta kaupunginhallitukselle kuultuaan ensin eri toimintayksiköiden esihenkilöitä. Oikeuskäytännön mukaan yksistään se, että henkilö osallistuu oman vastuualueensa osalta lautakunnan talousarvion valmisteluun ei merkinnyt sitä, että häntä olisi pidettävä lainkohdan tarkoittamana valmistelun vastuuhenkilönä (KHO 18.11.2005).

Marika Ala-Herttualan valinta kaupunginhallitukseen ja sen puheenjohtajaksi on valtuuston poliittisten ryhmien neuvottelujen lopputulos. Yleinen käytäntö myös muissa kunnissa on, että valtuuston poliittiset ryhmät neuvottelevat ennakolta paikkojen jaosta ja valtuusto voi näin neuvottelutuloksen perusteella yksimielisesti valita jäsenet ja varajäsenet sekä puheenjohtajistot kunnan toimielimiin. Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätös 16.6.2025 § 54 oli yksimielinen.

Ala-Herttuala ei toimi kaupunginhallituksen toimialalla eikä esittelijänä eikä esittelijän sijaisena eikä myöskään valmistele päätöksiä lautakunnan eikä lautakunnan kautta kaupunginhallituksen päätöksentekoon lainkohdan tarkoittamalla tavalla.

2. valitusperuste

”päiväkodin johtajan rekrytointiprosessin siirtäminen kuntavaalien yli. Valinta olisi pitänyt suorittaa jo 19.3.2025, mutta valinta suoritettiin 16.4.2025, eli kuntavaalien jälkeen ”

Organisaatioiden rekrytoinneissa pyritään suureen huolellisuuteen, jotta saataisiin osaavin, motivoitunut ja sopivin henkilö kuhunkin tehtävään. Julkisella sektorilla henkilöstön merkitys kokonaisuudelle on suuri sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Virantäytön säädösten vuoksi rekrytointiprosessit kestävät aina kuukausia työnantajan edun ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun sekä L 304/2003 (virkamieslaki) vaatimusten toteuttamiseksi. Kun asiaa käsitellään sekä ennalta päätetyissä lautakunnan kokouksissa, valintatyöryhmässä, sovitaan haastatteluja ja järjestellään henkilöarvioinnit ulkopuolisen yrityksen kanssa, aikaa kuluu.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan päätöksenteosta käy ilmi, että lautakunta oli koko ajan tietoinen rekrytoinnin haasteista ja antoi kokouksessaan 19.3.2025 valintaryhmälle lisäaikaa 16.4.2025 asti sekä oikeuden käyttää henkilöarviota. Kun kyseessä oli ennalta tiedossa oleva rekrytointi ja virka oli täytetty osaavalla varahenkilöllä (17.3.-6.5.2025), ei rekrytoinnissa ollut myöskään erityistä kiirettä, vaan pyrittiin tekemään rekrytointi hyvin. Alla olevasta prosessikuvakusesta selviää, että valintaprosessi on ollut huolellinen ja tehokas.

Miinanhelmen päiväkodin johtajan rekrytointiprosessi eteni seuraavasti:

- Täyttölupahakemus kirjattu Dynastiyn 18.12.2024, peruste: eläköityminen 30.6.2025 alkaen
- Täyttölupa myönnetty 18.12.2024
- Sivistys- ja kulttuurilautakunta päätti kokouksessaan 22.1.2025 valita haastattelutyöryhmään sivistysjohtajan lisäksi lautakunnanpuheenjohtajan ja kaksi jäsentä (§19, Sivistysjohtajan ajankohtaiset asiat).
- Hakuilmoitus julkaistiin Kuntarekryssä ja työmarkkinatorilla ajalle 21.1.-20.2.2025 (klo 15 mennessä)
- Määräaikaan mennessä virkaa haki 14 henkilöä, joista 11 oli virkaan kelpoisia
- Valinta- ja rekrytointiprosessin kulku vahvistettiin 19.2.2025 kokouksessa (§32, päiväkodin johtajan rekrytointiprosessi)
- Haastattelut pidettiin 12.3.-13.3.2025
- Sivistys- ja kulttuurilautakunta päätti 19.3.2025 kokouksessaan (§54) myöntää haastattelutyöryhmälle lisää aikaa 16.4. saakka. Lisäksi myönnettiin mahdollisuus käyttää tarvittaessa ulkopuolista henkilöarviointia kärkihakijoiden osalta.
- Haastattelutyöryhmä valitsi henkilöarviointiin työkokemuksen, koulutuksen, johtajakokemuksen ja haastattelujen perusteella kolme kärkihakijaa, joista yksi oli Marika Ala-Herttualaa. Henkilöarviointi toteutettiin maaliskuun loppupuoliskolla ja sen toteuttajana Eezy Personnel. Henkilöarviointiin valitut henkilöt kutsuttiin arviointiin Eezy Personellin toimesta henkilökohtaisesti aika kunkin kanssa sopien. Ala-Herttulan henkilöarvio tehtiin 27.3.2025. Henkilöarvioinnin tulokset kaikista arvioituista saapuivat kaupungille 3.4.2025, Tämän jälkeen valintatyöryhmä kokoontui tekemään ehdotuksen sivistys- ja kulttuurilautakunnalle. Sivistys- ja kulttuurilautakunnan esityslista julkaistiin 11.4.2025.
- Henkilöarvioinnin perusteella työryhmä esitti päiväkodin johtajan virkaan Marika Ala-Herttuala ja varalle Milla Lipsosta. Sivistys- ja kulttuurilautakunta hyväksyi työryhmän esityksen kokouksessaan 16.4.2025 (§ 67).
- lautakunnan kokouspöytäkirja julkaistiin kaupungin verkkosivuilla 22.4.2025
- Marika Ala-Herttualaa otti toistaisen viran vastaan 6.5.2025, jolloin aloitti päiväkodin johtajan virassa.
- aiempi Miinanhelmen päiväkodin johtaja eläköityi 30.6.2025 pidettyään sitä ennen kertyneet vuosilomat.

Keskusvaalilautakunta hyväksyi vaalin tuloksen 16.4.2025 aamulla pitämässään kokouksessa. Sivistyslautakunnan esityslista 16.4.2025 klo 17:00 alkavaan kokoukseen oli julkaistu 11.4.2025 klo 14:26 ja oli siitä lähtien luettavissa kaupungin kotisivuilta.

Mänttä-Vilppulan kaupunki katsoo, että valituksen alaisen Mänttä-Vilppulan kunnanvaltuuston päätöksen 16.6.2025 (§ 54) kumoamiseen ei ole kuntalaista, hallintolaista, vaalilaista eikä muustakaan lainsäädännöstä johtuvaa syytä. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt kaupunginvaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Yllä olevan selvityksen ja liitteiden mukaan kaupunginhallitus katsoo, että valtuuston 16.6.2025 § 54 päätöksenteko on perustunut keskeisiin huomioon otettaviin säännöksiin, joita ovat vaalilaki ja kuntalain (L 410/2015) § 72 ja 73.

Keskusvaalilautakunta on selvittänyt Marika Ala-Herttulan yleisen vaalikelpoisuuden vaalilain mukaisesti 10.3.2025 § 21 tarkastaessaan kuntavaalien ehdokashakemukset.

Arvioitaessa Marika Ala-Herttulan vaalikelpoisuutta valtuustoon valituksessa mainituin perustein, voidaan todeta, että Ala-Herttuala ei ole päiväkodin johtajana toimiessaan kuntalain 72 §:n 1 mom. tarkoittama kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa tehtävässä työskennellessään kaupungin päiväkodin johtajana. Kun otetaan huomioon päiväkodin johtajan asema kaupungin organisaatiossa, hän ei vastaa sillä tavoin itsenäisesti tehtäväalueestaan, että hänen voisi katoa olevan lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä. Kaupunginhallitus katsoo selvitetyn, että Marika Ala-Herttuala on vaalikelpoinen valtuustoon.

Tarkasteltaessa Marika Ala-Herttulan vaalikelpoisuutta kaupunginhallitukseen voidaan katsoa selvitetyn, että hän ei ole päiväkodin johtajan asemassaan kuntalain 73 §:n 1 mom. mukaan kohdan 1. tarkoittama välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö eikä kohdan 3. mukainen kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta. Tarkastelu on tehty tosiasiallisten tehtävien kautta, ei nimikkein.

Kaupunginhallitus katsoo, että Marika Ala-Herttuala on vaalikelpoinen sekä valtuustoon että kaupunginhallitukseen.

Edellä esitettyihin seikkoihin perustuen kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuuston päätöstä 16.6.2025 § 54 ei kumota. Lisäksi kaupunginhallitus esittää hallinto-oikeudelle, että toimenpidekieltoa ei määrätä Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätökselle 16.6.2025 § 54.

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINHALLITUS